

**BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
AGENCIJA ZA BANKARSTVO FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE**

I N F O R M A C I J A

O SEKTORU LIZINGA U FEDERACIJI BOSNE I HERCEGOVINE

30.06.2016. GODINE

Sarajevo august/kolovoz 2016. godine

I UVOD.....	3
II POSLOVNE PERFORMANSE LIZING SEKTORA U FEDERACIJI BIH	4
1. STRUKTURA LIZING SEKTORA	4
1.1. Status, broj i poslovna mreža	4
1.2. Struktura vlasništva.....	5
1.3. Kadrovska struktura	5
2. FINANSIJSKI POKAZATELJI POSLOVANJA.....	6
2.1. Bilans stanja	6
2.1.1. Kvalitet aktive	8
2.2. Struktura pasive.....	10
2.3. Profitabilnost	11
3. STRUKTURA PLASMANA, TRŽIŠNO UČEŠĆE, NOMINALNE I EFEKTIVNE KAMATNE STOPE.....	12
3.1. Struktura plasmana prema predmetu i vrsti lizinga.....	12
3.2. Tržišno učešće prema finansijskom volumenu i broju ugovora.....	13
3.3. Ponderisana nominalna i efektivna kamatna stopa.....	15
3.4. Prigovori korisnika lizing usluga – fizička lica.....	17
III ZAKLJUČCI I PREPORUKE	17
IV PODZAKONSKI AKTI AGENCIJE ZA POSLOVANJE LIZING DRUŠTAVA	19
PRILOZI	21
Prilog 1. Osnovni podaci o lizing društvima	21
Prilog 2. Pregled vlasničke strukture lizing društava	22
Prilog 3. Pregled rezervi za zajmove lizing društava	23
Prilog 4. Pregled rezervi za finansijski lizing.....	23
Prilog 5. Konsolidovani bilans stanja.....	24
Prilog 6. Konsolidovani bilans uspjeha.....	25
Prilog 7. Rangiranje bilansne sume.....	26
Prilog 8. Pregled osnovnih finansijskih pokazatelja	27

I UVOD

Agencija za bankarstvo Federacije BiH (u daljem tekstu Agencija) kao regulatorna institucija koja obavlja nadzor lizing društava, sačinila je Informaciju o sektoru lizinga u Federaciji BiH na dan 30.06.2016. godine na osnovu analize izvještaja o poslovanju koje su lizing društva dostavila Agenciji (posredni-off site nadzor), podacima kojima raspolaže konstatovanim u kontrolama na licu mjesta (neposredni-on site nadzor), te ostalim informacijama i podacima koje lizing društva dostavljaju Agenciji.

Poslovanje lizing društava u Federaciji BiH je regulisano Zakonom o lizingu koji je stupio na snagu 03.01.2009. godine („Službene novine Federacije BiH broj: 85/08, 39/09 i 65/13). Zakonom su definisani uslovi za osnivanje, poslovanje i prestanak rada lizing društava, prava i obaveze subjekata u poslovima lizinga, upravljanje rizicima, finansijsko izvještavanje, aktivnosti lizing društava na sprečavanju pranja novca i finansiranja terorizma i nadzor nad poslovanjem lizing društava.

Nadzor nad lizing društvima je uspostavljen nakon izdavanja licence za rad lizing društvima od strane Agencije sa ciljem stalnog praćenje poslovanja i finansijskog stanja svakog pojedinačnog lizing društva i sektora lizinga u Federaciji BiH u cjelini, utvrđivanjem usklađenosti poslovanja lizing društava s važećim propisima, te analiziranjem i provjerama finansijskih izvještaja lizing društava.

Bilansna suma lizing društava u Federaciji BiH na dan 30.06.2016. godine iznosila je 432.338 hiljada KM, što je za 32.534 hiljada KM ili 7,52% manje u odnosu na 31.12.2015. godine. Ukoliko se uporede pojedinačne bilansne sume sedam lizing društava sa podacima na dan 31.12.2015. godine, dolazi se do zaključka da je kod dva lizing društva evidentan porast bilansne sume u iznosu od 14.566 hiljada KM, dok je kod pet lizing društava evidentan pad bilansne sume u ukupnom iznosu od 47.176 hiljada KM, od čega se na jedno lizing društvo odnosi 55,77% ili 26.312 hiljada KM.

U periodu od 01.01. do 30.06.2016. godine djelatnost lizinga u Federaciji BiH kao rezultat poslovanja je ostvarila dobit u iznosu od 1.406 hiljada KM. Dva lizing društva su iskazala negativan finansijski rezultat u iznosu od 1.470 hiljade KM, dok su pet lizing društava iskazala pozitivan finansijski rezultat u iznosu od 2.876 hiljada KM.

Ukupni kapital lizing društava je na dan 30.06.2016. godine iznosio 48.614 hiljada KM. U poređenju sa 31.12.2015. godine, navedena pozicija je veća za 1.333 hiljade KM ili 2,82%. Svih sedam leasing društava je iskazalo ukupan iznos kapitala iznad minimalnog iznosa propisanog zakonskim odredbama.

Makroekonomski pokazatelji za 2015. godinu i prognoze za 2016. godinu također ukazuju na stabilizaciju ekonomskih kretanja kako u Federaciji BiH, tako i u BiH u cjelini. Prema preliminarnim podacima Centralne Banke BiH realni rast BDP-a u prvom kvartalu 2016. godine je iznosio 2,1%, dok je u drugom kvartalu 2016. godine zabilježen rast industrijske proizvodnje za 4,6%, rast izvoza 2,9% i rast uvoza 0,8% u odnosu na isti period prethodne

godine. Prema posljednjim dostupnim projekcijama MMF-a, rast realnog BDP-a u 2016. godine trebao bi iznositi 3%, a u 2017. godini 3,2%.

Neposredni nadzor nad poslovanjem lizing društava provode ovlaštena lica Agencije sveobuhvatnim i ciljanim kontrolama - pregledom poslovanja na licu mjesta. Kontrolisanim lizing društvima nakon konačnosti zapisnika izdaju se nalozi za otklanjanje utvrđenih nezakonitosti i nepravilnosti u cilju unapređenja, zakonitosti, profitabilnosti, solventnosti i sigurnosti u poslovanju.

U periodu od 01.01. do 30.06.2016. godine obavljeno je 5 on site kontrola i to jedna obimna kontrola, tri kontrole izvršenja naloga po rješenju Agencije i jedna ciljana kontrola usklađenosti poslovanja leasing društva, sa sjedištem u Republici Srpskoj (poslovanje na području Federacije BiH), sa Zakonom o zaštiti korisnika finansijskih usluga („Službene novine Federacije BiH” broj 31/14), Zakonom o zaštiti žirantata ("Službene novine FBiH", broj 100/13) i podzakonskom regulativom kojom se definišu prethodno navedene oblasti poslovanja.

U podatke iskazane u Informaciji na dan 30.06.2016. godine su uključeni podaci dostavljeni od sedam lizing društava koja posjeduju dozvolu za obavljanje poslova lizinga u Federaciji BiH, ukoliko nije drugačije naznačeno.

II POSLOVNE PERFORMANSE LIZING SEKTORA U FEDERACIJI BIH

1. STRUKTURA LIZING SEKTORA

1.1. Status, broj i poslovna mreža

Dozvolu za obavljanje lizinga na dan 30.06.2016. godine je posjedovalo 7 lizing društava, koja su djelatnost lizinga obavljala u sjedištu društva, kao i u 5 podružnica, od kojih se 2 podružnice nalaze u Federaciji BiH i 3 podružnice u Republici Srpskoj.

Dozvolu za obavljanje poslova lizinga na dan 30.06.2016. godine posjeduju sljedeća lizing društva:

1. ASA Leasing d.o.o. Sarajevo,
2. NLB Leasing d.o.o. Sarajevo,
3. Porsche Leasing d.o.o. Društvo za poslove lizinga
4. Raiffeisen Leasing d.o.o. Sarajevo,
5. Sparkasse Leasing d.o.o. Sarajevo,
6. UniCredit Leasing d.o.o. Sarajevo i
7. VB Leasing d.o.o. Sarajevo.

Lizing društvo koje je registrovano na području Republike Srpske, a koje je u prethodnim periodima svoje poslovanje obavljalo i na području FBiH putem 4 podružnice, u toku prve polovine 2016. godine je zatvorilo sve podružnice registrovane na području Federaciji BiH usljed odluke vlasnika o obustavi novih finansiranja.

1.2. Struktura vlasništva

U prvoj polovini 2016. godine nije bilo izmjena u strukturi vlasništva lizing društava u odnosu na prethodni izvještajni period. Tri lizing društva se nalaze u 100% vlasništvu nerezidentnih pravnih lica, dva lizing društva se nalaze u većinskom vlasništvu (preko 51%) nerezidentnih pravnih lica, dok se dva lizing društva nalaze u 100% vlasništvu rezidentnih pravnih lica. Detaljni podaci o pregledu vlasničke strukture lizing društava dati su u Prilogu 2. Informacije.

1.3. Kadrovska struktura

Na dan 30.06.2016. godine u sektoru lizinga na području Federacije BiH je ukupno angažovano 168 uposlenika, od čega je 136 uposlenika angažovano putem ugovora o radu (stalno zaposleni) u lizing društvima registrovanim u Federaciji BiH, 6 zaposlenika je angažovano u lizing društvu čije je sjedište u Republici Srpskoj, a koji su zaposleni u podružnicama u Federaciji BiH, dok su 32 uposlenika angažovana putem studentskog servisa i preko organizacija koje posreduju u zapošljavanju (privremeno zaposleni).

U Tabeli 1. Informacije su iskazani uporedni podaci o broju uposlenika u lizing društvima na dan 31.12.2015., 31.03.2016. i 30.06.2016. godine.

Tabela 1. Uporedni prikaz broja uposlenika u lizing sektoru

Broj zaposlenih u lizing društvima sa sjedištem u FBiH	31.12.2015	31.3.2016	30.06.2016
Broj stalno zaposlenih	141	128	130
Broj privremeno zaposlenih	28	30	32
Broj zaposlenih u lizing društvima sa sjedištem u RS na području FBiH	31.12.2015	31.3.2016	30.06.2016
Broj stalno zaposlenih	9	6	6
Broj privremeno zaposlenih	0	0	0
UKUPNO	178	164	168

U kvalifikacionoj strukturi uposlenika u lizing sektoru na dan 30.06.2016. godine nije bilo značajnijih promjena u odnosu na prethodne izvještajne periode. I dalje najveće učešće imaju zaposlenici sa visokom stručnom spremom (73,21%), nakon čega slijede uposlenici sa srednjom stručnom spremom (16,07%).

Efikasnost zaposlenih prilikom ocjene performansi lizing društva mjeri se putem omjera aktive i broja zaposlenih (aktiva po zaposlenom). Na dan 30.06.2016. godine na nivou sektora lizinga na svakog zaposlenog se odnosi 3.179 hiljada KM aktive (31.03.2016. godine - 3.309 hiljada KM aktive, 31.12.2015. godine - 3.296 hiljada KM po zaposlenom). Analitički pokazatelji za pojedinačna lizing društva kreću se u rasponu od 862 do 3.785 hiljada KM aktive po zaposlenom.

2. FINANSIJSKI POKAZATELJI POSLOVANJA

2.1. Bilans stanja

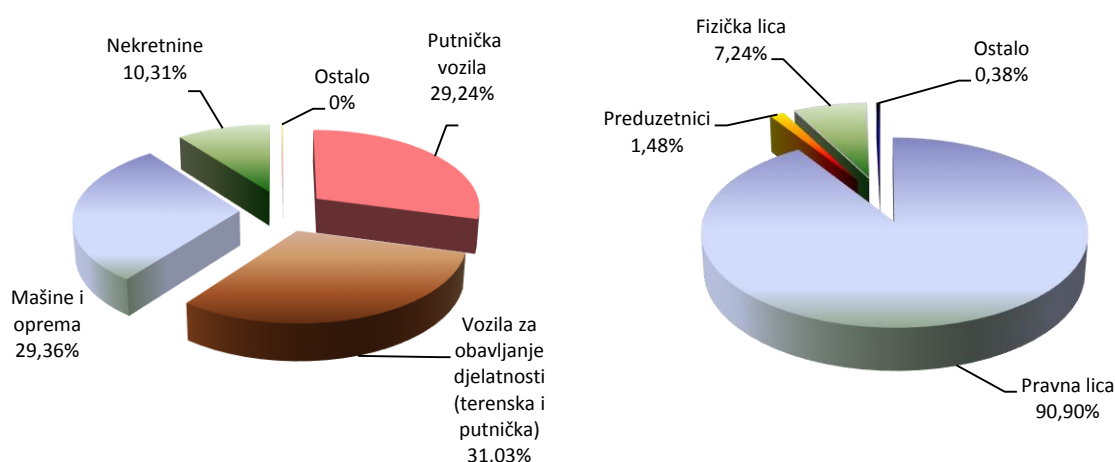
Ukupna bilansna suma lizing društava u Federaciji BiH na dan 30.06.2016. godine je iznosila 432.338 hiljada KM, što je za 32.534 hiljada KM ili 7,52% manje u odnosu na 31.12.2015. godine. Pojedinačno posmatrano, kod dva lizing društva evidentan porast bilansne sume u iznosu od 14.566 hiljada KM, dok je kod pet lizing društava evidentan pad bilansne sume u ukupnom iznosu od 47.176 hiljada KM, od čega se na jedno lizing društvo odnosi 55,77% ili 26.312 hiljada KM.

Na dva najveća lizing društva (posmatrano po veličini aktive) odnosi se 61,88% od ukupne aktive lizing društava.

U strukturi ukupne aktive lizing društava najznačajnije učešće su imala neto potraživanja po osnovu finansijskog lizinga koja iznose 323.870 hiljade KM ili 74,91% od ukupne aktive sektora lizinga. U poređenju sa 31.12.2015. godine, neto potraživanja po osnovu finansijskog lizinga su manja za 10.368 hiljada KM ili 3,10%, dok su bruto potraživanja po osnovu finansijskog lizinga manja za 11.972 hiljada KM ili 3,12%. U strukturi potraživanja po osnovu finansijskog lizinga, na ugovore odobrene po osnovu finansiranja putničkih vozila i vozila za obavljanje djelatnosti se odnosi 60,27%, na ugovore odobrene po osnovu finansiranja opreme se odnosi 29,36%, dok se na ugovore finansijskog lizinga putem kojih su finansirane nekretnine odnosi 10,31%.

U strukturi potraživanja prema korisniku lizinga i predmetu lizinga nije bilo značajnijih promjena u odnosu na prethodne izvještajne periode i ista je iskazana u Grafikonu 1. Informacije.

Grafikon 1. Struktura potraživanja po osnovu finansijskog lizinga prema predmetu i korisniku lizinga na dan 30.06.2016. godine

Neto potraživanja po osnovu zajma su na dan 30.06.2016. godine iznosila 47.313 hiljada KM ili 10,94% od iznosa ukupne aktive sektora lizinga. U odnosu na 31.12.2015. godine, neto

potraživanja po osnovu zajma su smanjena za 1.801 hiljada KM ili 3,67%, dok su bruto potraživanja manja za 1.504 hiljada KM ili 2,76%. Potraživanja po osnovu zajmova u strukturi ukupne aktive lizing društava se kontinuirano smanjuju jer je Zakonom o lizingu lizing društvima zabranjeno zaključivanje novih ugovora o zajmu i isti će ostati u bilansima dok ne isteknu ugovoreni rokovi na koje su odobreni. Posmatrano po periodima, otplata po osnovu zajmova iskazuje znake stagnacije (usporene otplate) iz razloga jer lizing društvo koje u svom portfelju ima značajan iznos potraživanja po osnovu zajma u prethodnim periodima poslovanja odobrilo moratorij u plaćanju ugovorenih obaveza do okončanja procesa revitalizacije poslovanja klijenata kojima su isti odobreni.

Od ukupno iskazanog iznosa neto potraživanja po osnovu zajma, 46.233 hiljada KM ili 97,71% se odnosi na potraživanja jednog lizing društva, koje u svom portfelju ima značajne iznose potraživanja po zajmu, od kojih se 38.827 hiljada KM ili 83,98% odnosi na potraživanja od subsidijarnih lica, putem kojih su prije stupanja na snagu Zakona o lizingu finansirani projekti izgradnje nekretnina.

U strukturi potraživanja po osnovu zajma, na zajmove odobrene po osnovu finansiranja nekretnina se odnosi 80,33%.

Iskazano stanje bilansne pozicije novac i novčani ekvivalenti na dan 30.06.2016. godine je iznosilo 4.043 hiljade KM, što je za 2.316 hiljade KM ili 36,42% manje u odnosu na 31.12.2015. godine. Učešće navedene pozicije u ukupnoj aktivi na dan 30.06.2016. godine je iznosilo 0,94% i isto se smanjilo u odnosu na 31.12.2015. godine, kada je iznosilo 1,37%.

Iskazano stanje pozicije plasmani bankama je na dan 30.06.2016. godine iznosilo 1.467 hiljada KM, što je za 15.077 hiljade KM ili 91,13% manje u odnosu na 31.12.2015. godine. Navedena pozicija se uglavnom odnosi na oročena sredstva lizing društava kod komercijalnih banaka. Značajno smanjenje prethodno navedenih pozicija je uzrokovano otplatom kreditnih obaveza lizing društava iz razloga smanjenog obima novih finansiranja.

Neto vrijednost osnovnih sredstava finansiranih putem operativnog lizinga na dan 30.06.2016. godine je iznosila 27.128 hiljada KM i za 13 hiljada KM ili 0,05% je manja u odnosu na 31.12.2015. godine. Pojedinačno posmatrano, kod tri lizing društva je iskazan porast neto vrijednosti osnovnih sredstava finansiranih putem operativnog lizinga u iznosu od 2.165 hiljada KM, dok je kod 3 lizing društva iskazano smanjenje u iznosu od 2.178 hiljada KM.

U Tabeli 2. Informacije prikazani su podaci neto bilansnih pozicija aktive po izvještajnim periodima.

Tabela 2. Struktura neto bilansnih pozicija aktive

(000 KM)

Bilansne pozicije	31.12.2015	% učešće u aktivi	30.06.2016	% učešće u aktivi	30.06.2016 / 31.12.2015
Finansijski lizing – neto	334.238	71,90%	323.870	74,91%	-3,10%
Operativni lizing – neto	27.141	5,84%	27.128	6,27%	-0,05%
Zajam – neto	49.114	10,57%	47.313	10,94%	-3,67%
Ostala aktiva	54.379	11,70%	34.027	7,87%	-37,43%
Ukupna aktiva	464.872	100,00%	432.338	100,00%	-7,52%

2.1.1. Kvalitet aktive

Prema podacima iz izvještaja lizing društava, rezerve za gubitke po finansijskom lizingu na dan 30.06.2016. godine iskazane su u iznosu od 5.542 hiljada KM i iste su veće za 18 hiljada KM ili 0,33% u odnosu na 31.12.2015. godine. U strukturi potraživanja po finansijskom lizingu na dan 30.06.2016. godine je iskazano ukupno 7.608 hiljada KM dospjelih neizmirenenih potraživanja, dok je na dan 31.12.2015. godine iskazan iznos od 9.013 hiljada KM, što predstavlja smanjenje od 1.405 hiljada KM ili 18,46%.

U Tabeli 3. Informacije je iskazan uporedni pregled formiranih rezervi po kategorijama kašnjenja.

Tabela 3. Uporedni prikaz formiranih rezervi za finansijski lizing po kategorijama kašnjenja

(000 KM)

Dani kašnjenja	Ukupne rezerve 31.12.2015	Ukupne rezerve 30.06.2016	% promjene
0-60	2.188	2.495	14,03%
60-90	626	465	-25,72%
90-180	744	1.000	34,34%
preko 180	1.892	1.264	-33,22%
preko 360	74	318	329,73%
UKUPNO	5.524	5.542	0,31%

Pojedinačno posmatrano, na tri lizing društva se odnosi 89,92% od ukupno formiranih rezervi za gubitke. Kod dva lizing društva je iskazano povećanje formiranih rezervi za gubitke u odnosu na 31.12.2015. godine u ukupnom iznosu od 368 hiljada KM, dok je kod tri lizing društva evidentirano smanjenje formiranih rezervi za gubitke u odnosu na 31.12.2015. godine u ukupnom iznosu od 350 hiljada KM.

Posmatrano po kategorijama kašnjenja dospjelih nenaplaćenih potraživanja, evidentirano je smanjenje rezervi za gubitke u kategorijama kašnjenja od 60-90 dana i preko 180 dana, dok je povećanje evidentirano u kategorijama od 0-60, 90-180 i preko 360 dana u poređenju sa 31.12.2015. godine.

Rezerve za zajmove na dan 30.06.2016. godine su iznosile 5.607 hiljada KM i povećane su za 297 hiljade KM ili 5,59% u odnosu na 31.12.2015. godine, kada su rezerve za zajmove iznosile 5.310 hiljada KM.

Cjelokupan iznos formiranih rezervi za zajmove na dan 30.06.2016. godine je formiran od strane jednog lizing društva koje u svom portfelju ima najznačajniji iznos potraživanja po ugovorima zajma od subsidijarnih lica.

Ukupan iznos otpisanih potraživanja po finansijskom lizingu i zajmu na dan 30.06.2016. godine je iznosio 113.443 hiljada KM što je manje za 3.034 ili 2,60% od iskazanog iznosa krajem prethodne poslovne godine. Od ukupno iskazanog iznosa otpisanih potraživanja, 53.269 hiljada KM ili 46,95% se odnosi na otpise formirane od strane jednog lizing društva. U toku prvog polugodišta 2016. godine iskazano je 1.141 hiljada KM novih otpisa, od čega se 84,04% odnosi na otpise formirane od strane tri lizing društva. U navedenom periodu naplata po osnovu otpisanih potraživanja iznosi 1.630 hiljada KM, od čega se 73,12% odnosi na naplatu iskazanu od strane tri lizing društva.

Tržišna vrijednost izuzetih predmeta lizinga na dan 30.06.2016. godine, usljed raskida lizing ugovora sa korisnikom lizinga ili istekom ugovora kod kojih nije ugovoren otkup predmeta lizinga, iznosila je 14.690 hiljada KM i manja je za 2.138 hiljada KM ili 14,55% u odnosu na 31.12.2015. godine. Iskazana vrijednost se odnosi na 56 izuzetih jedinica, što je za 32 izuzeta predmeta ili 57,14% manje u odnosu na 31.12.2015. godine. U Tabeli 4. Informacije je iskazana uporedna struktura izuzetih predmeta lizinga na dan 31.12.2015. i 30.06.2016 godine.

Tabela 4. Broj i vrijednost izuzetih predmeta lizinga

(u 000 KM)

Red. Broj	VRSTA PREDMETA LIZINGA	31.12.2015		30.06.2016	
		Broj jedinica	Procijenjena tržišna vrijednost	Broj jedinica	Procijenjena tržišna vrijednost
1.	Putnička vozila	31	408	24	408
2.	Vozila za obavljanje djelatnosti	18	343	11	98
3.	Mašine i oprema	15	545	6	1.022
4.	Nekretnine	24	15.532	15	13.162
5.	Šinska vozila, plovni i vazduhoplovni objekti	0	0	0	0
6.	Aparati za domaćinstvo	0	0	0	0
7.	Ostalo	0	0	0	0
Ukupno		88	16.828	56	14.690

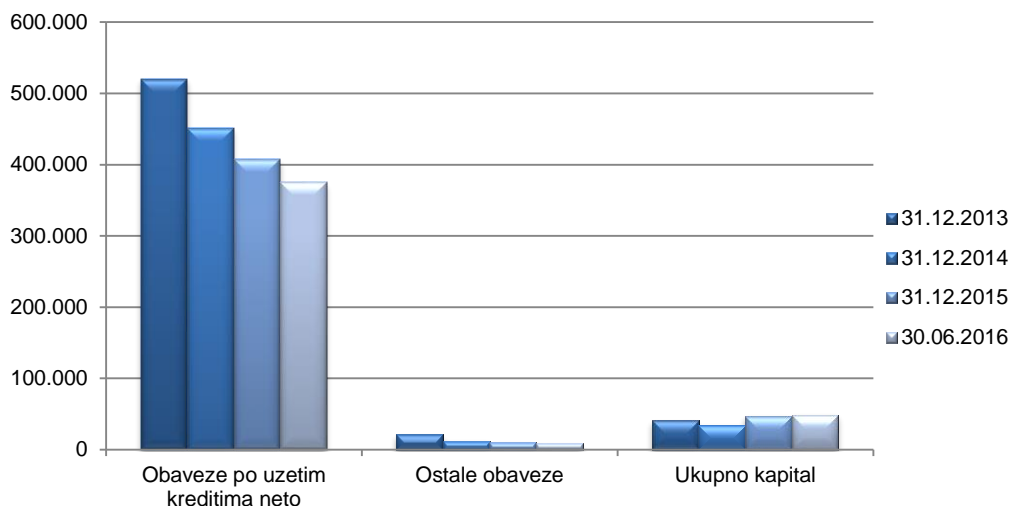
Pojedinačno posmatrano, 13.350 hiljada KM ili 90,60% od ukupne vrijednosti izuzetih predmeta lizinga koji su u posjedu lizing društava se odnosi na predmete lizinga izuzete od strane dva lizing društva.

Od ukupno iskazanog iznosa procjenjene vrijednosti izuzetih predmeta lizinga na dan 30.06.2016. godine, 13.162 hiljada KM ili 89,32% se odnosi na nekretnine (poslovni objekti) po kojima su lizing društva ušla u posjed iz razloga nepoštivanja ugovornih obaveza od strane korisnika lizinga. Ukupan iznos navedene pozicije se odnosi na tri lizing društva. Trenutna tržišna situacija i neadekvatni kriteriji odobravanja finansiranja uzrokuju otežanu prodaju ili novo finansiranje preuzetih nekretnina putem finansijskog ili operativnog lizinga, naročito ukoliko se uzme u obzir i činjenica da su preuzete nekretnine uglavnom poslovno-proizvodni objekti.

2.2. Struktura pasive

Obaveze po uzetim kreditima na 30.06.2016. godine i dalje predstavljaju dominantnu poziciju u strukturi ukupne pasive lizing društava (86,69% od ukupnog iznosa bilansne sume). U Grafikonu 3. Informacije iskazana je uporedna struktura pasive sektora na 31.12.2013., 31.12.2014., 31.12.2015. i 30.06.2016. godine.

Grafikon 2. Struktura pasive – uporedni podaci (000 KM)

Usljed smanjenih poslovnih aktivnosti lizing društava ukupne obaveze po kreditima na dan 30.06.2016. godine su iznosile 374.793 hiljada KM i smanjene su za 32.514 hiljada KM ili 7,98% u odnosu na 31.12.2015. godine kada je navedena pozicija iznosila 407.307 hiljada KM. Od ukupnog iznosa obaveza po uzetim kreditima, 350.566 hiljada KM ili 93,54% se odnosi na dugoročne obaveze.

U strukturi izvora finansiranja nije bilo značajnijih promjena u odnosu na prethodne izvještajne periode. Na zaduženja komercijalnih stranih i domaćih banaka koje uglavnom pripadaju grupacijama kojima lizing društva pripadaju se odnosi 59,31% od ukupnih kreditnih zaduženja, dok se 19,06% odnosi na direktna zaduženja od osnivača i 21,63% se odnosi na zaduženja od evropskih banaka (EIB, EBRD, CEDB i DEG). Sredstva od ovih banaka su po prirodi namjenska i uglavnom se odnose na razvoj srednjih i malih preduzeća, a obezbjeđena su bankarskim garancijama izdatim od strane matičnih banaka ili njihovih holding kompanija.

Ukupna ponderisana nominalna kamatna stopa koju lizing društva plaćaju na izvore sredstava u periodu od 01.01. do 30.06.2016. godine je iznosila 2,17% na godišnjem nivou (kamatna stopa izračunata na bazi prosječnog stanja uzetih kredita i kamatnog rashoda u posmatranom periodu) i ista je u padu u odnosu na 31.12.2015. godine kada je iznosila 2,56%.

Kamatne stope na izvore sredstava lizing društava uglavnom su vezane za varijabilni indeks EURIBOR, čija je prosječna vrijednost u prvoj polovini 2016. godine imala negativnu vrijednost (prosječna vrijednost 6 MEURIBOR -0,06%).

Ukupni kapital lizing društava je na dan 30.06.2016. godine iznosio 48.614 hiljada KM. U poređenju sa 31.12.2015. godine, navedena pozicija je veća za 1.333 hiljada KM ili 2,82%. Pojedinačno posmatrano, kod pet lizing društva je došlo do povećanja ukupnog kapitala u iznosu 1.327 hiljada KM (usljed pozitivnog poslovanja istih), dok je kod dva lizing društva došlo do smanjenja ukupnog kapitala u iznosu od 1.451 KM, od čega se na jedno lizing društva odnosi smanjenje ukupnog kapitala za 1.215 hiljada KM ili 83,73%. Sva leasing društva su iskazala ukupan iznos kapitala veći od minimalnog iznosa propisanog odredbama člana 8. Zakona o leasingu.

2.3. Profitabilnost

Na nivou sektora lizinga u periodu 01.01. do 30.06.2016. godine ostvarena je dobit u iznosu od 1.406 hiljada KM. Pojedinačno posmatrano, pet lizing društva su iskazala pozitivan finansijski rezultat u iznosu od 2.876 hiljada KM, dok su dva lizing društva iskazala negativan finansijski rezultat u iznosu od 1.470 hiljade KM. Ukoliko se uzme u obzir činjenica da je sektor u istom periodu prethodne godine iskazao dobit u iznosu od 3.455 hiljada KM, može se konstatovati da poslovanje lizing društava u FBiH ukazuje na stabilizaciju poslovanja.

Prihodi od kamata u prvoj polovini 2016. godine iznosili su 12.166 hiljada KM, što je za 1.915 hiljada KM ili 13,60% manje u odnosu na isti period prethodne godine. Ukoliko se posmatraju pojedinačne pozicije prihoda od kamata, pozicija prihoda po osnovu kamata iz finansijskog lizinga je iznosila 8.960 hiljade KM i za 693 hiljade KM ili 7,18% je manja u odnosu na isti period prethodne poslovne godine. Pozicija ostalih prihoda po kamati je smanjena u odnosu na isti period prethodne godine za 1.038 hiljade KM ili 29,04%. Pozicija kamate na plasmane bankama je iznosila 127 hiljade KM i ista je značajno manja (46,64%) u odnosu na isti period prethodne godine iz razloga jer su lizing društva raspolagala značajno manjim iznosima slobodnih novčanih sredstava koja su oročavala kod komercijalnih banaka u zemlji.

Rashodi po osnovu kamata su iznosili 4.334 hiljade KM, što je za 1.262 hiljade KM ili 22,55% manje u odnosu na isti period prethodne poslovne godine. Razlog smanjenja kamatnog rashoda je značajno niži iznos kreditnih zaduženja usljed smanjenog volumena novih finansiranja.

Ukupan neto prihod od kamata iskazan za period od 01.01. do 30.06.2016. godine je iznosio 7.832 hiljada KM, što predstavlja smanjenje u odnosu na isti period prethodne godine za 653 hiljade KM ili 7,70%.

Kategorija operativnih prihoda je u poređenju sa istim periodom prethodne godine manja za 4.391 hiljada KM ili 31,67% usljed smanjenja prihoda po osnovu naplate otpisanih potraživanja i smanjenja kategorije ostalih prihoda za 1.790 hiljada KM. Ili 41,29%.

Na izvještajnoj poziciji troškova rezervi za gubitke na dan 30.06.2016. godine je iskazan iznos od 1.294 hiljade KM, što predstavlja smanjenje za 714 hiljada KM ili 35,56% u odnosu na isti period prethodne godine, kada su troškovi rezervi iznosili 2.008 hiljada KM. Navedeno ukazuje na povećanje kvaliteta kamatonosne aktive.

3. STRUKTURA PLASMANA, TRŽIŠNO UČEŠĆE, NOMINALNE I EFEKTIVNE KAMATNE STOPE

3.1. Struktura plasmana prema predmetu i vrsti lizinga

Vrijednost novozaključenih ugovora finansijskog i operativnog lizinga u periodu od 01.01. do 30.06.2016. godine je iznosila 68.114 hiljada KM i za 28.080 hiljada KM ili 29,19% je manje u odnosu na isti period prethodne godine. Broj novozaključenih ugovora u prvoj polovini 2016. godine iznosi 1.635 ugovora i manji je za 161 ili 8,96% ugovora u odnosu na isti period prethodne godine.

Vrijednost novozaključenih ugovora u II kvartalu je iznosila 42.403 hiljade KM i ista je veća za 16.692 hiljada ili 39, 36% u odnosu na I kvartal 2016. godine.

Broj novozaključenih ugovora u II kvartalu 2016. godine iznosi 985 ugovora i za 68 ugovora ili 6,45% je manje u odnosu na broj ostvarenih ugovora u istom periodu prethodne godine.

Prosječna vrijednost ugovora zaključenih u toku II kvartala 2016. godine je iznosila 43 hiljade KM i manja je u odnosu na prosječnu vrijednost ugovora u istom periodu prošle godine, kada je iznosila 54 hiljade KM.

Od ukupno ostvarene vrijednosti novozaključenih ugovora u prvoj polovini 2016. godine, 62.697 hiljada KM ili 92,04% se odnosi na ugovore finansijskog lizinga, sa prosječnom (ponderisanom) nominalnom kamatnom stopom od 5,13% i ponderisanom efektivnom kamatnom stopom od 8,26% na godišnjem nivou.

U Tabeli 5. Informacije su prikazani uporedni pokazatelji novih finansiranja po predmetu lizinga i vrsti ugovora.

Tabela 5. Struktura iznosa finansiranja prema predmetu lizinga

(000 KM)

	30.6.2015			30.6.2016		
	Finansijski lizing	Operativni lizing	UKUPNO	Finansijski lizing	Operativni lizing	UKUPNO
Vozila	57.790	4.538	62.328	54.194	5.417	59.611
Oprema	33.866	0	33.866	8.470	0	8.470
Nekretnine	0	0	0	0	0	0
Ostalo	0	0	0	33	0	33
UKUPNO	91.656	4.538	96.194	62.697	5.417	68.114

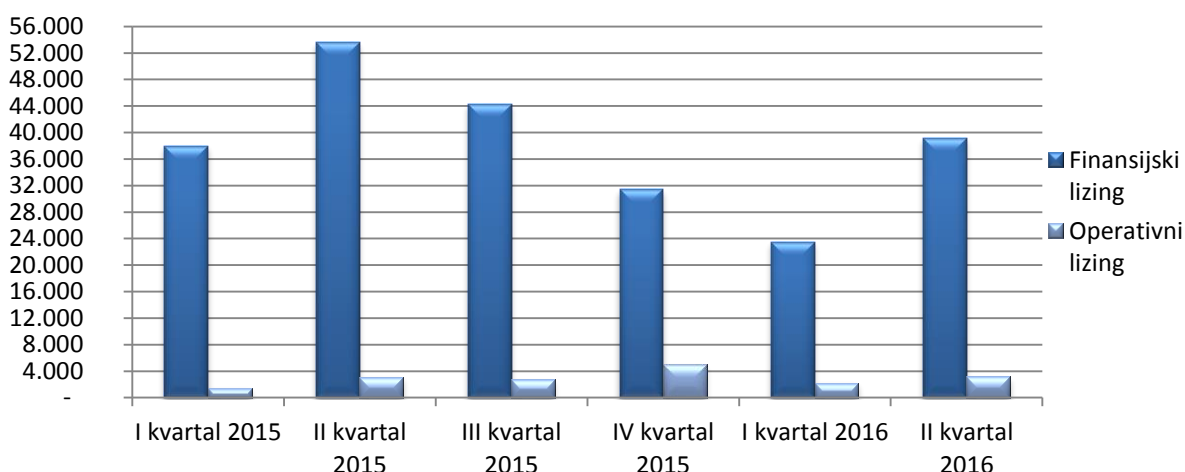
Ukupan iznos novih finansiranja je u toku prve polovine 2015. godine ostvarilo pet leasing društava i četiri podružnice leasing društva registrovanog u Republici Srpskoj, dok je u prvoj polovini 2016. godine ukupna iznos ostvaren od strane četiri leasing društva (lizing društvo koje je registrovano na području Republike Srpske je u toku prve polovine 2016. godine

zatvorilo sve podružnice registrovane na području FBiH). Navedena činjenica je uzrokovala i značajno smanjenje ukupnog iznosa finansiranja u odnosu na prethodne poslovne periode. Dodatni faktor koji je uticao na značajno smanjenje iznosa finansiranja je i činjenica da je u istom periodu prethodne poslovne godine jedno leasing društvo iskazalo iznimno veliku realizaciju novih plasmana iz razloga jer su u toku prvog kvartala 2015. godine aktivirani leasing ugovori u materijalno značajnom iznosu, a koji su zaključeni u toku 2013. i 2014. godine, usljed dugog roka isporuke i montaže finansirane opreme (sukcesivna isporuka i aktiviranje ugovora).

U strukturi novih plasmana prema vrsti korisnika lizinga dominiraju plasmani prema pravnim licima (92,38% od ukupnog iznosa finansiranja u toku prve polovine 2016. godine). Kao jedan od bitnih razloga je činjenica da je finansiranje putem lizinga za fizička lica nepovoljnije u odnosu na kreditne plasmane iz razloga obaveze plaćanja PDV-a na kamatu, što predstavlja dodatni trošak klijentima koji nisu PDV obveznici.

U Grafikonu 3. Informacije iskazan je uporedni pregled vrijednosti novozaključenih ugovora finansijskog i operativnog lizinga po kvartalima u 2015. godini i 2016. godini.

Grafikon 3. Uporedni pregled vrijednosti novozaključenih ugovora u 2015. i 2016. godini (u 000KM)

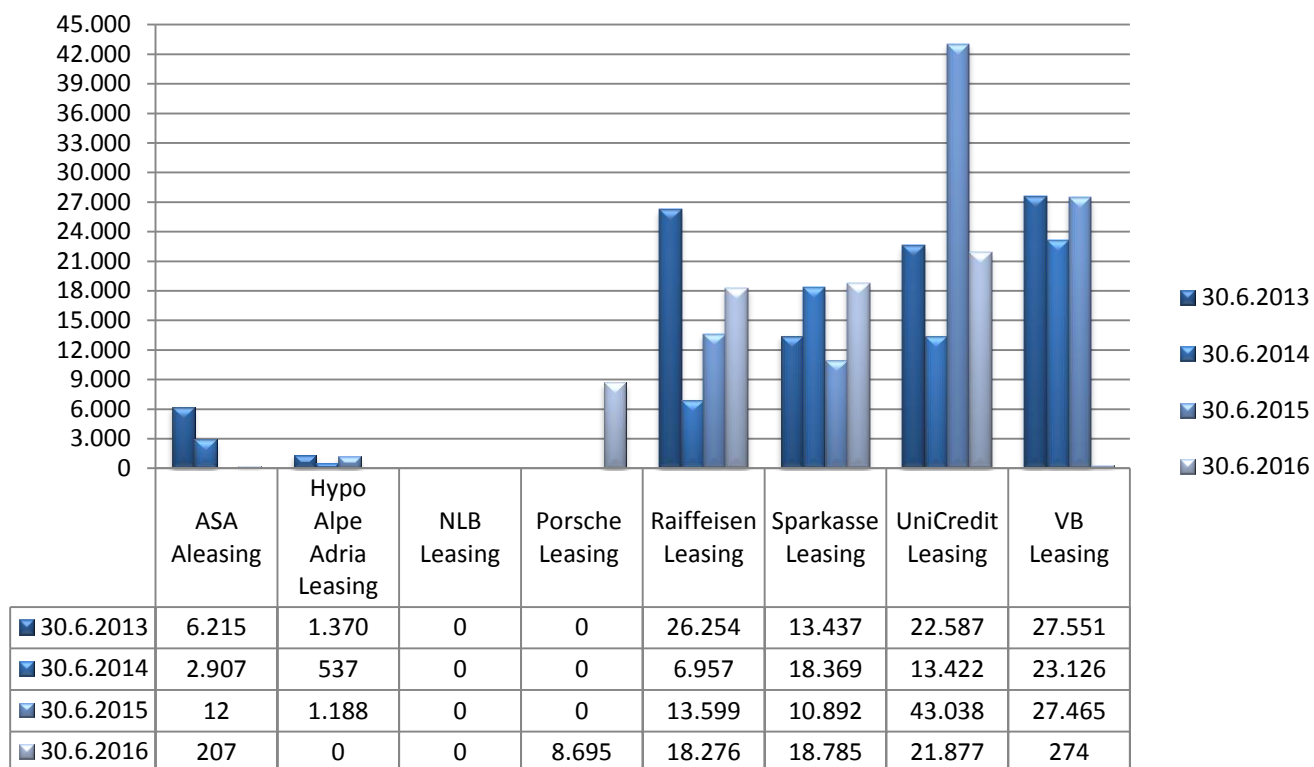

Volumen finansiranja putem ugovora operativnog lizinga u II kvartalu 2016. godine je veći za 1.734 hiljada KM ili 120 % u odnosu na prvi kvartal 2016. godine.

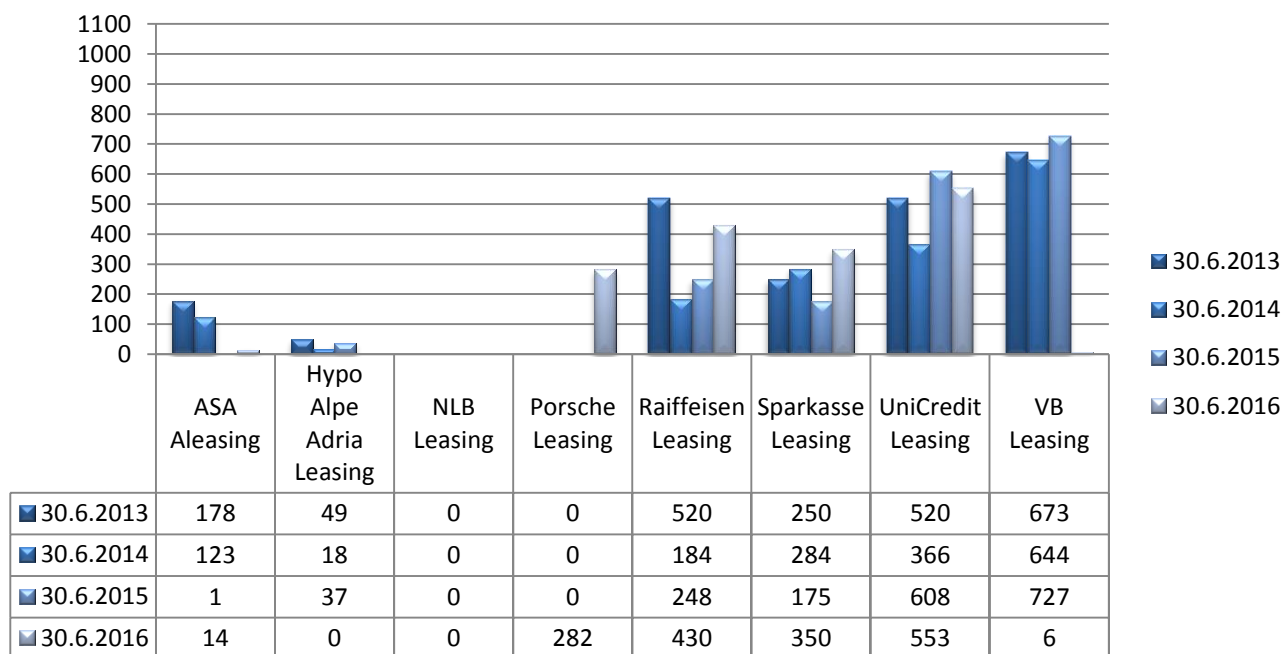
3.2. Tržišno učešće prema finansijskom volumenu i broju ugovora

Uporedni prikaz pojedinačnog tržišnog učešća lizing društava prema ukupnom volumenu i broju novozaključenih ugovora finansijskog i operativnog lizinga je iskazano u Grafikonima 4. i 5. Informacije.

Grafikon 4. Tržišno učešće prema volumenu (u 000 KM)

Grafikon 5. Tržišno učešće prema broju ugovora

Na osnovu naprijed navedenog grafičkog prikaza je vidljivo da je kod četiri lizing društva u toku prve polovine 2016. godine došlo do povećanja volumena novih finansiranja i broja novozaključenih ugovora u odnosu na isti period prethodne godine, kod tri društva je došlo do smanjenja volumena finansiranja, dok je jedno lizing društvo u svim posmatranim periodim bilo bez zaključenih lizing ugovora.

3.3. Ponderisana nominalna i efektivna kamatna stopa

Efektivna kamatna stopa predstavlja stvarnu relativnu cijenu ugovora o lizingu izraženu na godišnjem nivou i iskazuje se u skladu sa Odlukom o jedinstvenom načinu i metodi izračuna i iskazivanja efektivne kamatne stope za ugovore o finansijskom lizingu.

Ukupna prosječna nominalna kamatna stopa za ugovore finansijskog lizinga zaključene u toku II kvartala 2016. godine je iznosila 3,50% za kratkoročne i 5,13% za dugoročne ugovore, dok je efektivna kamatna stopa za kratkoročne ugovore iznosila 5,66%, a za dugoročne 8,14% na godišnjem nivou. Ukupna ponderisana nominalna kamatna stopa za navedeni period je iznosila 5,11%, a efektivna 8,12% na godišnjem nivou. U poređenju sa istim periodom prethodne poslovne godine kada je iskazana ukupna ponderisana nominalna kamatna stopa od 5,88% i efektivna od 8,20% na godišnjem nivou, evidentno je smanjenje kamatnih stopa po ugovorima finansijskog lizinga u toku 2016. godine.

Trend smanjenja nominalnih kamatnih stopa je nastavljen i u toku II kvartala 2016. godine u odnosu na 2015. godinu, a isti je uzrokovan niskom vrijednošću varijabilnog indeksa (EURIBOR) za koji su vezane izlazne kamatne stope, kao i smanjenom potražnjom za leasing proizvodima i činjenicom da je krajem prethodne i početkom tekuće poslovne godine većina tržišno aktivnih lizing društava nudila akcijske proizvode po kojima je kamata na iznos finansiranja (u cjelosti ili djelimično) subvencionirana od strane dobavljača predmeta lizinga, dok je po pojedinim akcijskim proizvodima od strane osiguravajućih društava subvencionirana i naknada po osnovu kasko osiguranja predmeta lizinga. Iskazane oscilacije ponderisanih efektivnih kamatnih stopa po periodima su uglavnom uzrokovane činjenicom da izračun efektivne kamatne stope na ugovore zaključene sa fizičkim licima nije identičan izračunu iste u ugovorima zaključenim sa pravnim licima (u izračun iste se ne uključuje premija kasko osiguranja, a što je za ugovore sa fizičkim licima zakonska obaveza).

U Tabeli 6. Informacije iskazani su podaci o iznosu finansiranja, nominalnoj i efektivnoj kamatnoj stopi za ugovore finansijskog lizinga zaključene u prvoj polovini 2016. godine.

Tabela 6. Prosječna nominalna i efektivna kamatna stopa za ugovore finansijskog lizinga zaključene u periodu od 01.01.- 30.06.2016. godine

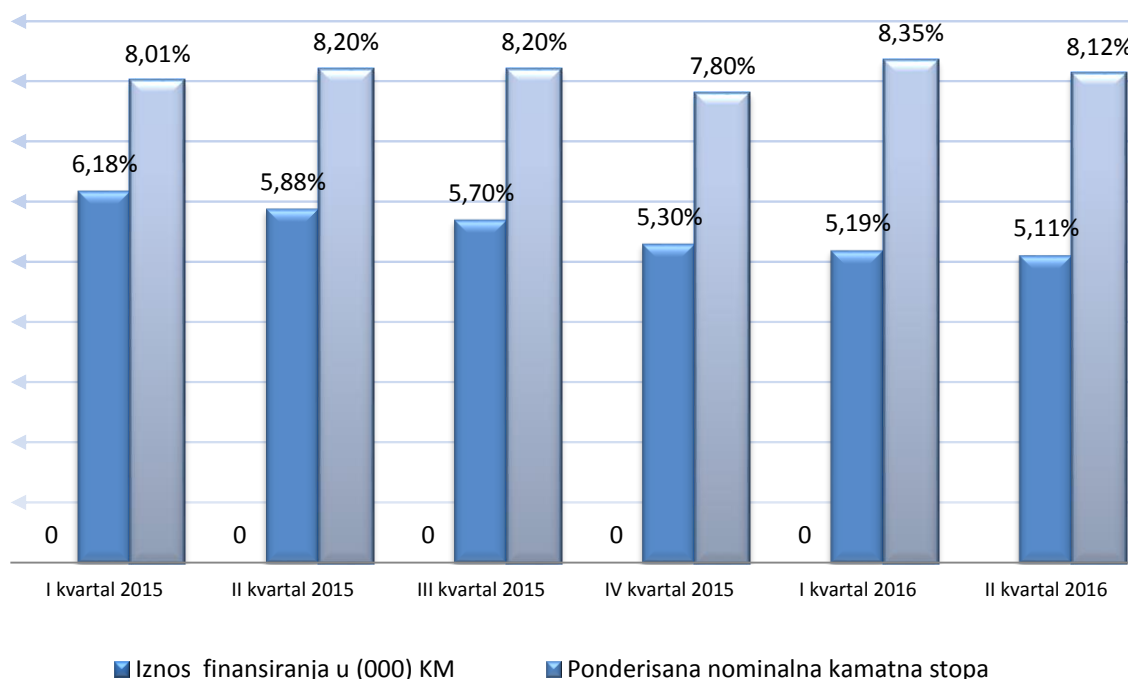
Redni broj	OPIS	Broj ugovora	Iznos finansiranja u (000) KM	Ponderisana nominalna kamatna stopa	Ponderisana efektivna kamatna stopa
1.	Kratkoročni lizing ugovor prema predmetu lizinga:	29	890	3,38%	6,60%
a.	putnička vozila	19	364	4,80%	10,68%
b.	vozila za obavlja.djelatnosti (terenska i putnička)	6	262	4,00%	5,50%
c.	mašine i oprema	4	264	0,82%	2,17%
d..	ostalo	0	0	0	0
1.1.	Kratkoročni lizing ugovor prema korisniku lizinga:	29	890	3,38%	6,60%
a.	pravna lica	26	834	3,21%	5,09%
b.	preduzetnici	2	43	5,95%	11,70%
c.	fizička lica	1	13	6,00%	86,34%
2.	Dugoročni lizing ugovor prema predmetu lizinga:	1.438	61.807	5,16%	8,28%
a.	putnička vozila	916	28.832	5,44%	9,49%
b.	vozila za obavlja.djelatnosti (terenska i putnička)	416	24.736	4,79%	7,24%
c.	mašine i oprema	104	8.206	5,34%	7,09%
d.	nekretnine	0	0	0	0
e.	ostalo	2	33	6,92	22,05
2.1.	Dugoročni lizing ugovor prema korisniku lizinga:	1.438	61.807	5,17%	8,28%
a.	pravna lica	1.275	57.088	5,16%	7,44%
b.	preduzetnici	29	927	6,49%	8,99%
c.	fizička lica	134	3.792	4,96%	20,83%
	UKUPNO (1+2)	1.467	62.697	5,13%	8,26%

Značajna razlika između nominalne i efektivne kamatne stope je posljedica PDV-a na kamatu, koji je obavezan dio ugovora o finansijskom lizingu i koji se plaća unaprijed od strane korisnika lizinga, kreiranje ugovora finansijskog lizinga sa otkupnom vrijednošću, kao i dodatni troškovi lizing aranžmana koji su često sastavni dio mjesečne najamnine lizing ugovora. Pored navedenog, na odstupanje u iznosu nominalne i efektivne kamatne stope utiče i primjena Zakona o zaštiti korisnika finansijskih usluga po kojem je u izračunu EKS za ugovore finansijskog lizinga zaključene sa fizičkim licima uključen i iznos naknade po osnovu kasko osiguranja predmeta lizinga.

U Grafikonu 6. Informacije iskazane su ponderisane nominalne i efektivne kamatne stope po kvartalima.

Grafikon 6. Pregled prosječnih ponderisanih nominalnih i efektivnih kamatnih stopa za ugovore o finansijskom lizingu po kvartalima

3.4. Prigovori korisnika lizing usluga – fizička lica

U periodu od 01.01. do 30.06.2016. godine od strane dva lizing društva su u izvještajima dostavljenim Agenciji iskazana tri prigovora od strane korisnika lizing usluga (fizička lica), od kojih se jedan odnosio na neispunjenje formalnih uslova za korištenje finansiranog predmeta leasinga (nekretnina), dok su se druga dva prigovora odnosila na proces prodaje prijevremeno vraćenog predmeta leasinga. Dva prigovora su iskazana sa statusom negativno riješeni prigovori (leasing društva su prigovore ocjenili kao neosnovane), dok je jedan prigovor iskazan kao pozitivno riješen.

III ZAKLJUČCI I PREPORUKE

Prema pokazateljima poslovanja lizing društava u Federaciji BiH sa 30.06.2016. godine može se zaključiti da poslovanje lizing društava u prvoj polovini 2016. godine ukazuje na stabilizaciju poslovanja, što se ogleda prevashodno u povoljnijim finansijskim pokazateljima leasing društava koja nisu obustavila nove poslovne aktivnosti. Kvalitet aktive i troškovi rezervi za gubitke, kapitalna adekvatnost te drugi finansijski pokazatelji već duži vremenski period ukazuju na stabilizaciju poslovanja. Smanjenje ukupnog volumena finansiranja i broja novozaključenih ugovora predstavlja odraz ukupnog ekonomskog stanja i BiH privrede u cjelini, kao i nedovoljnu aktivnost leasing društava na razvoju proizvoda koji bi zadovoljili potrebe šireg spektra korisnika leasinga. Povećanje aktive novoosnovanog leasing Društva u prvoj polovini 2016. godine, dugoročno posmatrano ukazuje na mogućnost povećanja bilansne sume sektora i povećanje učešća sektora lizinga u finansijskom sektoru FBiH.

U okviru svojih nadležnosti vezanih za nadzor lizing društava Agencija se rukovodi načelima transparentnosti, izgradnje povjerenja kod lizing društava, kao i adekvatne zaštite korisnika finansijskih usluga finansiranih putem lizinga s ciljem ostvarivanja finansijske stabilnosti pojedinog lizing društva i djelatnosti lizinga na nivou Federacije BiH.

U toku je proces usvajanja Izmjena i dopuna Zakona o lizingu koji je kreiran u skladu sa nedostacima zakonske regulative konstatovane u toku dosadašnjeg nadzora, kao i usklađivanja sa drugom zakonskom regulativom. Izmjene i dopune odnose se na: proces oduzimanja dozvole za obavljanje poslova lizinga i prestanak poslovanja lizing društava, potrebe za nadzorom drugih pravnih lica za koja postoje saznanja i dokazi da obavljaju poslove lizinga, detaljnije definisanje ugovora o lizingu u odnosu na ugovor o zakupu, definisanje minimalnih organizacionih zahtjeva i izdvajanje poslovnih procesa lizing društva (eksternalizacija), uvođenje novih mjera u otklanjanju nezakonitosti i nepravilnosti, obaveza čuvanja povjerljivih podataka i izmjene vezane za prekršaje lizing društava i odgovornih lica u lizing društvima. Dio izmjena Zakona koji se odnosi na detaljnije definisanje pojma ugovora o lizingu je kreiran po osnovu preporuka koje su date od strane tima MMF-a i Svjetske banke u okviru Programa procjene finansijske stabilnosti BiH (FSAP). Dopune su također izvršene na osnovu prijedloga dobivenih od strane Udruženja društava za leasing u BiH. Izmjene Zakona su trenutno u završnoj fazi usvajanja od strane nadležnih tijela.

Agencija će se u narednom periodu fokusirati na sljedeće aspekte:

- nastaviti i dalje kontinuiran nadzor lizing društava putem izvještaja i kontrolama na licu mjesta,
- insistirati na kapitalnom jačanju lizing društava i internom definisanju parametara zaštite kapitala i kapitalne adekvatnosti,
- dopunjavanje zakonske i podzakonske regulative za lizing sektor koja se odnosi na djelovanje i poslovanje lizing društava,
- nadzirati usklađenost lizing društava sa zakonima i podzakonskim aktima i primjeni praksi u lizing društvima u segmentu zaštite korisnika finansijskih usluga i žiranata,
- nastaviti praćenje aktivnosti lizing društava na sprječavanju pranja novca i finansiranja terorizma,
- unapređenje strukture i kvaliteta podataka u Centralnom registru kredita kod Centralne banke BiH,
- nastaviti permanentnu edukaciju i stručno osposobljavanje kadrova,
- unapređivati saradnju sa Udruženjem društava za leasing u BiH, u smislu pružanja stručne pomoći u primjeni zakonske i podzakonske regulative lizing društava kao i prijedloga izmjena zakonskih propisa i
- unaprijeđivati saradnju sa drugim nadzornim i kontrolnim institucijama.

Aktivnosti lizing društava trebaju biti usmjerene na:

- kreiranje i dogradnja regulative za lizing društva u smislu djelovanja i poslovanja lizing društava, a posebno na pripremi i usvajanju izmjena i dopuna Zakona o lizingu,
- implementaciju zakona i zakonskih akata u segmentu zaštite korisnika finansijskih usluga i žiranata,
- kapitalno jačanje i definisanje parametara zaštite kapitala i kapitalne adekvatnosti,
- unapređenju politika i procedura u upravljanju rizicima kojima su izložena lizing društva u svom poslovanju,
- jačanje sistema internih kontrola i funkcije interne revizije kao neovisne u izvršavanju svojih zadataka,
- unapređenje palete proizvoda koji se nude tržištu i pronalaženje novih kanala prodaje,
- detaljnije informisanje klijenata o proizvodima koje lizing društva nude u cilju boljeg razumjevanja i ozbiljnijeg pristupa finansiranju putem lizinga i
- redovno, ažurno i tačno dostavljanje podataka Centralnom registru kredita kod Centralne banke.

IV PODZAKONSKI AKTI AGENCIJE ZA POSLOVANJE LIZING DRUŠTAVA

Na osnovu Zakona o lizingu, izdavanje dozvola za osnivanje kao i poslovanje lizing društava detaljno je uređeno podzakonskim aktima Agencije, odnosno odlukama usvojenim od strane Upravnog odbora Agencije (objavljenim u “Službenim novinama FBiH” broj: 46/09, 46/11, 48/12, 110/12, 23/14 i 46/14), kao i uputstvima usvojenim od strane Direktora Agencije.

Odluke Agencije kojima je definisano osnivanje-izdavanje dozvola za rad i poslovanje lizing društava su:

1. Odluka o uslovima i postupku za izdavanje i oduzimanje dozvole za obavljanje poslova lizinga,
2. Odluka o uslovima i postupku za izdavanje i oduzimanje saglasnosti lizing društvu,
3. Odluka o minimalnim standardima aktivnosti lizing društava na sprečavanju pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti,
4. Odluka o jedinstvenom načinu i metodu obračuna i iskazivanju efektivne kamatne stope za ugovor o finansijskom lizingu,
5. Odluka o jedinstvenom načinu i metodu obračuna i iskazivanja lizing naknade po ugovoru o operativnom lizingu,
6. Odluka o obliku i sadržaju izvještaja koje lizing društva dostavljaju Agenciji za bankarstvo Federacije BiH i rokovima izvještavanja,
7. Odluka o minimalnoj visini i načinu formiranja, upravljanja i održavanja rezervi za gubitke i upravljanje rizicima lizing društva,
8. Odluka o nadzoru lizing društava,
9. Odluka o naknadama koje lizing društva plaćaju Agenciji za bankarstvo Federacije BiH,
10. Odluka o uslovima i načinu postupanja banke, MKO i lizing društva po prigovoru klijenata,
11. Odluka o uslovima i načinu postupanja po zahtjevu žiranata za oslobađanje od obaveze jemstva,

12. Odluka o minimalnim standardima za dokumentovanje finansiranja putem lizing ugovora i procjenu kreditne sposobnosti,
13. Odluka o minimalnim zahtjevima u pogledu sadržaja, razumljivosti i dostupnosti općih i posebnih uslova poslovanja davaoca finansijskih usluga,
14. Uputstvo za primjenu Odluke o jedinstvenom načinu i metodu obračuna i iskazivanju efektivne kamatne stope za ugovor o finansijskom lizingu,
15. Uputstvo za izradu izvještaja lizing društava i
16. Pravila postupanja ombudsmena za bankarski sistem Federacij Bosne i Hercegovine.

Broj: U.O.-87-4/16
Sarajevo, 08.09.2016. godine

PRILOZI

Prilog 1. Osnovni podaci o lizing društvima na dan 30.06.2016. godine

Redni broj	Naziv lizing društva	Adresa i sjedište	Direktor	Telefon	Datum izdavanja FBA licence	Broj stalno zaposlenih	Web adresa
1.	ASA ALEASING d.o.o. Sarajevo	Bulevar Meše Selimovića 16, Sarajevo	Aida Rifelj	+ 387 33 774 852	22.03.2010.	5	www.asa-aleasing.ba
2.	NLB LEASING d.o.o. Sarajevo	Trg Solidarnosti 2a, Sarajevo	Denis Silajdžić	+ 387 33 789 345	19.03.2010.	6	www.nlbleasing.ba
3.	PORSCHE LEASING d.o.o.	Trg međunarodnog prijateljstva 24, Sarajevo	Dejan Stupar	+ 387 33 257 147	28.05.2015	12	www.porscheleasing.ba
4.	RAIFFEISEN LEASING d.o.o. Sarajevo	Zmaja od Bosne bb, Sarajevo	Munir Čengić	+ 387 33 254 354	19.01.2010.	33	www.rlbh.ba
5.	SPARKASSE LEASING d.o.o. Sarajevo	Zmaja od Bosne 7, Sarajevo	Elma Hošo	+ 387 33 565 850	11.02.2010.	17	www.s-leasing.ba
6.	UNICREDIT LEASING d.o.o. Sarajevo	Ložionička 7, Sarajevo	Izmira Aličić-Tuka	+ 387 33 721 750	16.03.2010.	38	www.unicreditleasing.ba
7.	VB LEASING d.o.o. Sarajevo	Fra Anđela Zvizdovića 1, Sarajevo	Slobodan Vujić	+ 387 33 276 280	12.01.2010.	19	www.vbleasing.ba
					UKUPNO	130	

Prilog 2. Pregled vlasničke strukture lizing društava na dan 30.06.2016. godine

LIZING DRUŠTVO	IME-NAZIV VLASNIKA	% učešća
ASA ALEASING d.o.o. Sarajevo	ASA AUTO d.o.o. Sarajevo	82,82%
	ASA FINANCE d.d. Sarajevo	17,18%
NLB LEASING d.o.o. Sarajevo	NLB d.d. Ljubljana	100,00%
PORSCHE LEASING d.o.o.	PORSCHE BANK Aktiengesellschaft Salzburg Austrija	100,00%
RAIFFEISEN LEASING d.o.o. Sarajevo	RAIFFEISEN LEASING INTERNATIONAL GmbH, Vienna	51,00%
	RAIFFEISEN BANK d.d. Sarajevo, BiH	49,00%
SPARKASSE LEASING d.o.o. Sarajevo	STEIERMAERKISCHE BANK UND SPARKASSEN AG, Graz	51,00%
	SPARKASSE BANK d.d. Sarajevo	49,00%
UNICREDIT LEASING d.o.o. Sarajevo	UNICREDIT BANK d.d. Mostar	100,00%
VB LEASING d.o.o. Sarajevo	VB LEASING INTERNATIONAL GmbH, Vienna	100,00%

Prilog 3. Pregled rezervi za zajmove lizing društava sa 30.06.2016. godine (u 000 KM)

Dani kašnjenja	Stopa rezervisanja	Iznos potraživanja	Rezerve	Više obračunate izdvojene rezerve	Ukupne rezerve
0-60	0,05%	50.108	25	2.770	2.795
60-90	5%	2.812	141	2.671	2.812
90-180	10%	0	0	0	0
180-270	30%	0	0	0	00
270-360	50%	0	0	0	0
preko 360	100%	0	0	0	0
UKUPNO		52.920	166	5.441	5.607

Prilog 4. Pregled rezervi za finansijski lizing sa 30.06.2016. godine (u 000 KM)

Dana kašnjenja							Rezerve			
	Stopa rezervisanja za finansijski lizing (pokretne stvari)	Stopa rezervisanja za finansijski lizing (nepokretne stvari)	Iznos potraživanja za pokretne stvari	Iznos potraživanja za nepokretne stvari	Iznos osnovice za pokretne stvari	Iznos osnovice za nepokretne stvari	Za pokretne stvari	Za nepokretne stvari	Više obračunate i izdvojene rezerve	Ukupne rezerve
0-60	0,50%	0,50%	276.485	25.509	73.191	4.488	366	22	2.107	2.495
60-90	10%	10%	14.126	5.499	1.523	675	152	67	245	465
90-180	50%	50%	3.293	2.777	779	212	390	106	504	1.000
preko 180	100%	75%	1.197	208	1.196	90	1.196	68	0	1.263
preko 360	100%	100%	318	0	318	0	318	0	0	318
UKUPNO			295.419	33.993	77.007	5.465	2.422	263	2.856	5.541

Prilog 5. Konsolidovani bilans stanja (u 000 KM)

Red. broj	OPIS	31.12.2015		30.6.2016		INDEKS 30.06.2016/ 31.12.2015
		Iznos	% u ukupnoj aktivi	Iznos	% u ukupnoj aktivi	
	AKTIVA					
1.	Novac i novčani ekvivalenti	6.359	1,37%	4.043	0,94%	64
2.	Plasmani bankama	16.544	3,56%	1.467	0,34%	9
3.	Potraživanja po finansijskom lizingu, neto (3a-3b-3c-3d)	334.239	71,90%	323.870	74,91%	97
3a)	potraživanja po finansijskom lizingu, bruto	383.874	82,58%	371.902	86,02%	97
3b)	rezerve za gubitke	5.524	1,19%	5.542	1,28%	100
3c)	odgođeni prihodi po osnovu kamata	43.529	9,36%	41.930	9,70%	96
3d)	odgođeni prihodi po osnovu naknada	582	0,13%	560	0,13%	96
4.	Potraživanja od subsidijarnih lica	2	0,00%	231	0,05%	11.550
5.	Materijalna i nematerijalna imovina, neto (5a+5b-5c-5d)	31.517	6,78%	31.278	7,23%	99
5a)	materijalna i nematerijalna imovina-vlastita sredstva	9.845	2,12%	9.783	2,26%	99
5b)	materijalna i nematerijalna imovina -operativnog lizinga	41.460	8,92%	42.740	9,89%	103
5c)	ispravka vrijednosti -vlastita sredstva	5.469	1,18%	5.633	1,30%	103
5d)	ispravka vrijednosti-operativni lizing	14.319	3,08%	15.612	3,61%	109
6.	Dugoročne investicije	50	0,01%	50	0,01%	100
7.	Ostala aktiva (7a+7b)	76.161	16,38%	71.399	16,51%	94
7a)	Zajmovi, neto (7a1-7a2)	49.114	10,57%	47.313	10,94%	96
7a1)	zajmovi (dospjela potraž.+nedospjela glavnica)	54.424	11,71%	52.920	12,24%	97
7a2)	rezerve za zajmove	5.310	1,14%	5.607	1,30%	106
7b)	zalihe	16.828	3,62%	14.690	3,40%	87
7c)	ostala aktiva	10.219	2,20%	9.396	2,17%	92
	UKUPNA AKTIVA	464.872	100,00%	432.338	100,00%	93
	PASIVA					
9.	Obaveze po uzetim kreditima, neto	407.307	87,62%	374.793	86,69%	92
9a)	obaveze po kratkoročnim kreditima	15.246	3,28%	24.449	5,66%	160
9b)	obaveze po dugoročnim kreditima	392.205	84,37%	350.566	81,09%	89
9c)	unaprijed plaćeni troškovi i naknada	144	0,03%	222	0,05%	154
10.	Ostale obaveze	10.284	2,21%	8.931	2,07%	87
	UKUPNO OBAVEZE	417.591	89,83%	383.724	88,76%	92
11.	Osnovni kapital	51.526	11,08%	51.525	11,92%	100
12.	Rezerve	364	0,08%	2.382	0,55%	654
13.	Akumulirana dobit/gubitak	-4.609	-0,99%	-5.293	-1,22%	115
	UKUPNO KAPITAL	47.281	10,17%	48.614	11,24%	103
	UKUPNO PASIVA	464.872	100,00%	432.338	100,00%	93
	Otpisana potraživanja (početno stanje)	123.543	26,58%	116.477	26,94%	94
	Novi otpis (+)	12.913	2,78%	1.141	0,26%	9
	Naplata (-)	7.443	1,60%	1.630	0,38%	22
	Trajni otpis (-)	12.536	2,70%	2.545	0,59%	20
	Otpisana potraživanja (krajnje stanje)	116.477	25,06%	113.443	26,24%	97

Prilog 6. Konsolidovani bilans uspjeha (u 000 KM)

Red. broj	OPIS	30.6.2015		30.6.2016		INDEX 30.06.2016/ 30.06.2015
		Iznos (000 KM)	% u ukupnim prihodima	Iznos (000 KM)	% u ukupnim prihodima	
	FINANSIJSKI PRIHODI I RASHODI					
1.	Prihodi od kamata	14.081	50,38%	12.166	56,22%	86
1a)	kamate po finansijskom lizingu	9.653	34,54%	8.960	41,40%	93
1b)	kamate na plasmane bankama	238	0,85%	127	0,59%	53
1c)	naknade (za obradu lizing zahtjeva itd.)	616	2,20%	543	2,51%	88
1d)	ostali prihodi po kamatama	3.574	12,79%	2.536	11,72%	71
2.	Rashodi po kamatama	5.596	20,02%	4.334	20,03%	77
2a)	kamate na pozajmljena sredstva	5.474	19,59%	4.249	19,63%	78
2b)	naknade za obradu kredita	122	0,44%	85	0,39%	70
2c)	ostali rashodi po kamatama	0	0,00%	0	0,00%	0
3.	Neto prihodi od kamata	8.485	30,36%	7.832	36,19%	92
	OPERATIVNI PRIHODI I RASHODI					
4.	Operativni prihodi	13.866	49,62%	9.475	43,78%	68
4a)	naknade za izvršene usluge	16	0,06%	4	0,02%	25
4b)	naknade od operativnog najma	5.745	20,56%	5.555	25,67%	97
4c)	prihodi od prodaje lizing objekta, neto	0	0,00%	3	0,01%	0
4d)	ostali operativni prihodi (4d1+4d2+4d3)	8.105	29,00%	3.913	18,08%	48
4d1)	prihodi od naplaćenih otpisanih potraživanja	3.524	12,61%	1.100	5,08%	31
4d2)	prihodi od opomena	246	0,88%	268	1,24%	109
4d3)	ostalo	4.335	15,51%	2.545	11,76%	59
5.	Operativni rashodi	16.717	59,82%	14.484	66,93%	87
5a)	troškovi plata i doprinosa	3.558	12,73%	3.322	15,35%	93
5b)	troškovi poslovnog prostora	6.959	24,90%	5.391	24,91%	77
5c)	ostali operativni rashodi	6.200	22,18%	5.771	26,67%	93
6.	Troškovi rezervi za gubitke	2.008	7,19%	1.294	5,98%	64
6a)	troškovi rezervi za gubitke finansijski lizing	2.155	7,71%	971	4,49%	45
6b)	troškovi rezervi za gubitke zajam	-147	-0,53%	323	1,49%	-220
7.	Dobit prije poreza	3.626	12,97%	1.529	7,07%	42
8.	porez na dobit	171	0,61%	123	0,57%	72
9.	Neto dobit	3.455	12,36%	1.406	6,50%	41

Prilog 7. Rangiranje bilansne sume

31.12.2015					30.6.2016					
Rang	Lizing društvo	Bilansna suma (000 KM)	Učešće 2014.	Kumul. učešće	Rang	Lizing društvo	Bilansna suma (000 KM)	Učešće 2015.	Kumul. učešće	Indeks bilansne sume
1.	UniCredit Leasing d.o.o. Sarajevo	146.988	31,62%	31,62%	1.	UniCredit Leasing d.o.o. Sarajevo	143.832	33,27%	33,27%	98
2.	Raiffeisen Leasing d.o.o. Sarajevo	137.402	29,56%	61,18%	2.	Raiffeisen Leasing d.o.o. Sarajevo	123.695	28,61%	61,88%	90
3.	VB Leasing d.o.o. Sarajevo	97.905	21,06%	82,24%	3.	VB Leasing d.o.o. Sarajevo	71.593	16,56%	78,44%	73
4.	Sparkasse Leasing d.o.o. Sarajevo	52.537	11,30%	93,54%	4.	Sparkasse Leasing d.o.o. Sarajevo	58.766	13,59%	92,03%	112
5.	NLB Leasing d.o.o. Sarajevo	18.897	4,06%	97,60%	5.	NLB Leasing d.o.o. Sarajevo	17.415	4,03%	96,06%	92
6.	Asa ALeasing d.o.o. Sarajevo	9.217	1,98%	99,59%	6.	Asa ALeasing d.o.o. Sarajevo	6.698	1,55%	97,61%	73
7.	Porsche Leasing d.o.o. Sarajevo	1.926	0,41%	100,00%	7.	Porsche Leasing d.o.o. Sarajevo	10.339	2,39%	100,00%	537
UKUPNO		464.872	100,00%		UKUPNO		432.338	100,00%		93

Prilog 8. Pregled osnovnih finansijskih pokazatelja na dan 30.06.2016. godine (u 000 KM)

Redni broj	Lizing društvo	Ukupni kapital (000 KM)	Rang po ukupnom kapitalu	Neto dobit/gubitak (000 KM)	Rang po neto dobit/gubitak	Plasmani u prvoj polovini 2016. godine (000 KM)	Rang plasmanima u prvoj polovini 2016. godine	Broj ugovora u prvoj polovini 2016. godine	Rang po broju ugovora u prvoj polovini 2016. godine
1.	Asa Aleasing d.o.o. Sarajevo	3.306	6.	119	5.	207	5.	14	5.
2.	NLB Leasing d.o.o. Sarajevo	7.334	3.	-1.215	7.	0	7	0	7
3.	Porsche Leasing d.o.o. Sarajevo	1.433	7.	-255	6.	8.695	4.	282	4.
3.	Raiffeisen Leasing d.o.o. Sarajevo	14.740	1.	541	3.	18.276	3.	430	2.
4.	Sparkasse Leasing d.o.o. Sarajevo	4.845	5.	596	2.	18.785	2.	350	3.
5.	Unicredit Leasing d.o.o. Sarajevo	9.798	2.	513	4.	21.877	1.	553	1.
6.	VB Leasing d.o.o. Sarajevo	7.158	4.	1.107	1.	274	6	6	6
8.	Hypo Leasing d.o.o. Banja Luka	-	-	-	-	-	-	-	-
	UKUPNO	48.614		1.406		68.114		1.635	